

Motion till riksdagen 2005/06:N344

av **Birgitta Sellén m.fl. (c, m, fp, kd)**

Bemyndigandesystemet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör se över bemyndigandesystemet när det gäller anslag 33:1.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att se över möjligheterna att införa ett budgetsystem som inte riskerar att försvåra myndigheternas möjligheter att effektivt stödja företag inom ramen för det regionalpolitiska stödsystemet.

Kort bakgrund

Det tidigare systemet för bl.a. det allmänna regionalpolitiska anslaget följde den s k täckningsprincipen och innebar att anslaget skulle täcka utbetalningar både under beslutsåret och kommande budgetår. Genom budgetlagens införande 1997 och den nya budgetprocessen ställdes av bl.a. uppföljningsskäl krav från riksdagens sida på att inordna också regionalpolitikens anslag i ett bemyndigandesystem. Så gjordes och anslagssparandet drogs in och ersattes av bemyndiganden. Det ansågs dessutom naturligt att använda sig av bemyndiganden eftersom länsstyrelsernas och självstyrelseorganens projekt vanligen är fleråriga. Budgetlagen förespråkar ävenledes att anslagen skall återspegla vilka utgifter myndigheterna har ett visst år och inte beslutskapaciteten.

Bemyndigandesystemet sågs inledningsvis som en fördel för de regionala myndigheterna eftersom det t ex skulle kunna öka beslutsutrymmet ett visst år utan att detta skulle påverka detta års anslagsnivå. Men självklart insågs att systemet skulle ställa ökade krav på länsstyrelsens planerings- och prognoskapacitet, något som mer än väl uppfyllts.

Systemet är generellt välmotiverat. Men till skillnad mot vanliga förvaltningsanslag visar nu erfarenheten att den typ av sakanslag, som regionalpolitikens anslag 33:1 inom utgiftsområde 19 representerar, fungerat mindre bra. Ett betydande osäkerhetsmoment har förts in eftersom det tänkta sambandet

Fel! Okänt namn på

mellan bemyndigandenivå och anslag har spräckts och i systemet initialt avsedda möjligheter till anslagssparande inte längre föreligger.

Argument

Bemyndigandesystemet innebär att länsstyrelsen, när det gäller anslag 33:1, har möjlighet att fatta beslut inom en given ram. De beslut som avses är företagsstöd i form av investeringsstöd eller delfinansiering av projekt och regeringen bör se över hur systemet fungerar.

Beslutets innebörd är att företaget eller projektägaren erhåller medfinansiering med en viss procent av investeringens eller projektets kostnad. Utbetalning sker dock först när investeringen är gjord eller när kostnaden uppkommit i projektet. Det betyder att utbetalning sker efter det att beslutet tagits. I praktiken kan det dröja flera år innan utbetalning sker. Ett projekt pågår normalt under 3 år och ofta sker rekvisition av pengar sent i projektet. Det är dessutom så att 20 % av det beviljade beloppet innehålls till dess projektet slutredovisats och slutrapport kommit in. När det gäller investeringsstöd inträffar det också att utbetalningen sker ett eller flera år efter det att beslutet att bevilja stöd tagits. Sammantaget innebär detta att utbetalningarna av fattade beslut sprids över en längre tidsperiod och det är i varje enskilt ärende omöjligt att veta när pengar kommer att rekvireras.

För utbetalningarna har länsstyrelsen ett anslag som fastställs för ett år i taget. Med hänsyn till att utbetalningarna inte automatiskt följer besluten vare sig i tid eller i omfattning innebär det att utbetalningarna ibland är lägre än anslaget, ibland överskrider anslaget. Det betyder att de år när anslaget inte utnyttjas fullt ut uppstår ett anslagssparande. Detta anslagssparande behöver utnyttjas de år när utbetalningarna överskrider anslagsramen.

Det är tillåtet med ett anslagssparande på 3 %. Vid ett större belopp prövar regeringen om myndigheten får behålla anslagssparandet. Ett indragande av anslagssparandet kan innebära att myndigheten saknar medel att infria de åtaganden man gjort i beslut, som kan ligga flera år tillbaka i tiden.

En myndighet har inte möjlighet att reservera medel för framtida betalningar. Ett sådant system skulle emellertid ge myndigheten en säkerhet i att man hade medel tillgängliga för framtida betalningar.

Den beskrivna situationen är otillfredsställande. Den kan innebära att ett företag som beviljats stöd för att genomföra en investering, i slutändan inte kan få det beslutade beloppet eftersom myndigheten inte har medel inom sitt anslag som möjliggör utbetalning.

Systemet med bemyndiganderam är inte lämpligt för den typ av anslag som det här är fråga om. Den tilldelade ramen är långt över det anslag som utgår. Konstruktionen är dessutom sådan att om det sker utbetalningar med anledning av ett fattat beslut utökas bemyndiganderamen med det belopp som utbetalas. En myndighet kan alltså, utan att bryta mot reglerna kring bemyndigandet, fatta beslut som inte går att realisera inom anslagsramen.

Fel! Okänt namn på

Ett bättre sätt vore att ta bort bemyndigandet i den här typen av fall och i stället lägga fast en fast ram för myndighetens beslutsnivå, och därefter låta myndigheten disponera anslagsöverskottet i form av en reservation för att klara framtida utbetalningar. En annan möjlighet är att regeringen, i samband med indragningen av ett anslagssparande säkerställer att myndigheten har möjlighet att infria sina förpliktelser. Konsekvensen av det nuvarande systemet är att myndigheter, av rädsla för att inte i framtiden ha medel för att klara utbetalningar till följd av tidigare beslut, blir mer restriktiva i att bevilja stöd till företagen. Det leder i sin tur till att regionalpolitiska åtgärder inte får full effekt eller att nödvändigt stöd till företag i stödområden uteblir.

Stockholm den 29 september 2005

Birgitta Sellén (c)

Bertil Kjellberg (m)

Lars Lindén (kd)

Solveig Hellquist (fp)